

## FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2008 rd

### Statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2009—2012

*Till finansutskottet*

#### INLEDNING

##### **Remiss**

Riksdagen remitterade den 26 mars 2008 statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2009—2012 (SRR 2/2008 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten kan lämna utlåtande till finansutskottet om de så önskar.

##### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi
- kanslichef Ritva Viljanen, regeringsråd Esko Koskinen, polisdirektör Jorma Toivanen, ekonomidirektör Jukka Aalto och överinspektör Henri Helo, inrikesministeriet
- budgetråd Raija Koskinen och konsultativ tjänsteman Markku Nissinen, finansministeriet
- undervisningsråd Jorma Karhu, projektchef Kirsti Torvinen och ekonomiplaneringschef Matti Väisänen, undervisningsministeriet
- finanssekreterare Jenni Eskola, finansråd Raimo Jämsén och finanssekreterare Arto Salmela, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Kaarina Koskinen, Migrationsverket
- direktör Hannu Lappi, Tullstyrelsen
- direktör Martti Kunnasvuori, Nödcentralsverket
- biträdande chef Jaakko Kaukanen, Gränsbevakningsväsendet

- verksamhetschef Mikko Kangaspunta, Statskontoret
- planeringschef Reijo Vuorento, Finlands Kommunförbund
- ordförande Antti Palola, Löntagarorganisationen Pardia rf
- förhandlingschef Markku Nieminen, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf
- chef för forskning och samhällspolitik Ilkka Alava, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- generalsekreterare Eeva Kuuskoski, Social- och hälsovårdsorganisationernas samarbetsförening SAF rf
- ordförande Antero Rytkölä, Suomen Nismiesyhdistys ry, även som representant för Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry
- ordförande Yrjö Suhonen, Finlands Polisorganisationers Förbund.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- centralkriminalpolisen
- rörliga polisen
- skyddspolisen
- länspolisdirektör Mikko Paatero, länsstyrelsen i Västra Finlands län
- polisinnrättningen i Helsingfors härad
- Sjöbevakningsförbundet rf
- Gränsbevakningsväsendet rf
- Sininauhaliitto ry
- Tulltjänstemannaförbundet.

## REDOGÖRELSEN

För att säkerställa en ansvarsfull och långsiktig finanspolitik åtar sig regeringen att följa en utgiftsram som sträcker sig över hela valperioden och begränsar ökningen i utgifterna. Utgiftspolicyn följer regeringens ekonomiska strategi som tar sikte på att öka finländarnas välbefinnande genom att förbättra förutsättningarna för en ordentlig förbättring av sysselsättningen och betydligt snabbare produktivitetstillväxt. De ekonomipolitiska insatserna gäller först och främst att främja kompetens och företagsamhet, förbättra sysselsättningen och utveckla välfärdstjänsterna.

De årliga rambesluten om statsfinanserna ändrar inte utgiftspolicyn i regeringsprogrammet som utgiftsramen är baserad på. Rambesluten är till för att tekniskt samordna ramen för valperioden med förändringarna i dels pris- och kostnadsnivån, dels statsbudgetens struktur.

Åtgärder som medverkar till en hållbar offentlig ekonomi är av stor vikt när vi ska möta de

kostnadsproblem som den åldrande befolkningen för med sig. Regeringen vill garantera stabilitet i vår offentliga ekonomi genom att föra en ansvarsfull skatte- och utgiftspolitik och lägga upp ett tydligt mål för det statsfinansiella överskottet. Utgiftsramen för hela valperioden är ett viktigt led i regeringens finanspolitik. Utgiftsökningarna och skattelättnaderna tajmas dessutom så att den stabila konjunkturutvecklingen inte äventyras och regeringens mål för överskottet nås. Löneuppgörelserna ska dessutom beaktas när storleken på och tidpunkten för inkomstskattelättnaderna läggs fast. Åtgärderna för att förbättra produktiviteten i den offentliga ekonomin, bland annat kommun- och strukturreformen och statens produktivetsprogram, ska effektivisera den offentliga ekonomin, dämpa utgiftsökningen på grund av den åldrande befolkningen och tillåta omfördelning av resurserna för att stötta den ekonomiska tillväxten.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

#### *Allmänt*

Viktiga frågor som ingår i förvaltningsutskottets ansvarsområde är kommunernas situation, den inre säkerheten, statens produktivetsprogram och statens personalpolitik. Kommunernas situation behandlas i avsnittet om basserviceprogrammet. Lagstödet för programmet finns i bestämmelser som har ingått i kommunallagen sedan den 1 januari 2008. (1375/2007).

#### *Kommunekonomin*

Sedan 2002 har det ekonomiska läget i kommunerna stramats åt flera år i följd. Trenden vände först 2006. Sedan dess har den kommunala ekonomin utvecklats positivt. I följd var kommunernas årsbidrag totalt 2,3 miljarder euro och täckte avskrivningarna på anläggningstillgångar tydligare än året innan. Den kommunala ekonomin

förbättrades i följd inte minst genom den kraftiga ökningen i skatteinkomster, som var hela 7,5 procent. Samtidigt ökade omkostnaderna med 5,2 procent och investeringarna i anläggningstillgångar till 3,7 miljarder euro.

I år ökar statsandelarna till kommunerna avsevärt, med omkring 720 miljoner euro, bland annat på grund av att kostnadsfördelningen mellan stat och kommuner har setts över. De kalkylerade statsandelarna kommer nu att indexjusteras första gången till fullt belopp till följd av kostnadsökningen. Det ger kommunerna nästan 340 miljoner euro mer.

Ökningen i skatteinkomster och statsandelar innebär tillsammans att årsbidraget stiger till hela 3,1 miljarder euro i år och ligger därmed långt över avskrivningarna för anläggningstillgångar. Därmed kommer kommunekonomin att stärkas ytterligare trots att omkostnaderna ökar med ungefär 6 procent.

Ett positivt drag i utvecklingen på senare tid är att förbättringarna har kommit alla kommuner till del. Här bör det nämnas att utjämningen av skatteinkomster med två års fördröjning förbättrar läget också för de kommuner som har haft lägre skatteinkomster.

Att döma av utvecklingskalkylerna för 2009–2012 kommer den kommunala ekonomin att vara i balans hela ramperioden. På två år har kommunerna med negativt årsbidrag minskat med nästan hundra och var 49 i fjol. Det samlade årsbidraget för kommunerna och samkommunerna är större än avskrivningarna och kommer att vara större än nettoinvesteringarna från och med 2009. Det betyder att de senaste årens ökade skuldsättning avtar.

Kalkylerna för kommuneekonomin bygger på finansministeriets bedömning av den totalekonomiska utvecklingen på medellång sikt. Kalkylerna utgår från att kommunernas omkostnader ökar med i snitt 5,1 procent och statsandelarna med i snitt 4,5 procent om året.

Trots den positiva trenden hopar sig orosmolnen kring den kommande utvecklingen. Osäkerheten i den internationella ekonomin är större än vanligt. Det kan återverka negativt på kommunernas skatteintäkter. Kommunerna bör inte invagga sig i tron att den positiva inkomstutvecklingen fortsätter, utan måste räkna med att läget kan försämrats. Befolkningen åldras snabbt och det i sin tur gör att skatteinflödet blir långsammare. Samtidigt drabbas inte minst social- och hälsovården av växande utgifter, och detta gäller särskilt den specialiserade sjukvården. Internationellt visar erfarenheterna att det för att dämpa kostnaderna är viktigt att bland annat primärvården och hela vårdkedjan fungerar bra. Utskottet påpekar att lagen om specialiserad sjukvård ger möjligheter till forskning som bör utnyttjas för att minska kostnadstrycket och förbättra produktiviteten. Därför bör staten satsa mer på specialstatsandelarna för forskning som administreras av social- och hälsovårdsministeriet. De sakkunniga uppskattar att kommunerna årligen kommer att behöva 4 000 anställda till och att de kommer att ha en personalstyrka på 477 000 medarbetare mot slutet av ramperioden

2012. Tillgången till personal är ett problem som kommunerna får tampas med, särskilt inom vård och omsorg. Överlag är det A och O för en hållbar ekonomi att kommunerna får sina utgifter i schack. Det är en utvecklingsfråga som kommunerna måste se på i ett mer långsiktigt perspektiv.

Det finns fortfarande många kommuner som inte lyckats få sin ekonomi i balans. Den ekonomiska segregeringen blir allt mer påtaglig trots att det är färre kommuner med ekonomiska svårigheter. Värst är läget för kommuner med fortlopande negativt årsbidrag, stor skuldsättning och inga reella möjligheter att höja sina inkomster genom egna åtgärder. Många av kommunerna har reagerat på situationen genom att gå samman eller intensifiera sitt samarbete med grannkommunerna.

Det bör också framhållas att det är många kommuner som har höjt inkomstskattesatsen trots att kommunerna har fått bättre ekonomi. År 2007 steg inkomstskatten i 106 kommuner och 2008 i 116 kommuner.

De tre senaste åren har kommunernas lånestock ökat med ungefär 2,1 miljarder. Under ramperioden förväntas lånen överstiga 10-miljardstrecket och investeringarna fortfarande att ligga på hög nivå. De stora städerna och de växande tätorterna tar lån för att möta den stigande efterfrågan på service och för att bygga och underhålla infrastruktur. En del av kommunerna måste däremot skuldsätta sig för att lappa sin otillräckliga interna finansiering av utgifterna.

Det är viktigt både för den kommunala ekonomin och för tillgången till och kvaliteten på servicen att kommun- och servicestrukturen kan genomföras med gott resultat. Reformarbetet måste fortsätta målmedvetet utifrån ramlagen, de överenskomna kriterierna och den fastslagna tidsplanen. Ramlagen innehåller principbestämmelser om en översyn av anslagen och statsandelarna till kommunerna. När systemet revideras bör statsandelarna slås ihop enligt riktlinjerna i utskottets betänkande FvUB 31/2006 rd. Vidare framhåller utskottet att statsandelsreglerna också i framtiden måste ta hänsyn till att kommunerna har varierande förhållanden och

varierande servicebehov. Det behövs mer anslag för att statsandelsreformen ska kunna genomföras, bedömer utskottet. För att projektet ska få mer luft under vingarna avsätter regeringen årligen 137,9—65,9 miljoner euro i ramförfarandet för bidrag till kommunsammanslagningar och kompensationer för förlust av statsandel. I reformprocessen ingår också den viktiga frågan om kommunernas samverkan och för det ändamålet har regeringen avsatt ynka en miljon euro i ramen.

Också de behovsprövade understöden till kommunerna ingår i den statsfinansiella utgiftsramen. Utskottet menar att det inte finns någonting som tyder på att vi kan få ett sådant finansieringssystem som kan ta hänsyn till alla faktorer som påverkar den kommunala ekonomin. Därför behövs de behovsprövade understöden också i framtiden. Det har dessutom att göra med segregeringen av kommunerna. Utskottet anser att anslagen för behovsprövade understöd till kommunerna är för litet.

Utskottet påpekar att staten och kommunerna i samarbete bör ta fram bättre indikatorer för att mäta resultaten av kommunal service.

Klientavgifterna inom social- och hälsovården sågs över senast 2002. För att få bukt med eftersläpningen ska en avgiftsreform träda i kraft i augusti i år. Propositionen lämnades nyligen till riksdagen (RP 37/2008 rd). Kommunernas inkomster från avgifter beräknas därför stiga med 27 miljoner euro jämfört med 2007 och på årsnivå med 65 miljoner euro från och med 2009. Enligt redogörelsen kommer statsandelarna till social- och hälsovården att reduceras med 60 miljoner euro på årsnivå från och med 2009 för att de interna överföringarna enligt regeringsprogrammet ska kunna genomföras. Utskottet anser att kommunerna bör få behålla intäkterna av klientavgifterna.

Vad beträffar trafikledsprojekten anser utskottet att staten inte i större omfattning bör föra över ansvaret för finansieringen av trafikinvesteringar på kommunerna.

### *Inre säkerhet*

*Polisen.* Utskottet har upprepade gånger påpekat att förvaltningsområdet har ett konstant behov av att lägga fast antalet polismän på minst samma nivå som 2002, alltså 7 580 årsverken (FvUB 2/2006 rd, FvUB 24/2006 rd, FvUU 62/2007 rd). Utifrån detta har utskottet också ställt sig bakom inrikesministeriets mål från förra valperioden för skyldigheten att utbilda ett visst antal polismän med beaktande av de tillgängliga siffrorna för pensioneringarna inom poliskåren. Beräkningarna för de nuvarande pensionsavgångarna och det nuvarande antalet utbildade polismän ger emellertid anledning att justera utbildningsplatserna neråt.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen i ramunderhandlingarna har höjt anslagen för 2009—2012 med 35 miljoner euro för att permanenta polisverksamheten och anställa arbetslösa poliser. Av beloppet avsätts 15 miljoner euro för nästa år. För i år måste det avsättas ett tillräckligt stort anslag, ungefär 6 miljoner euro, för att anställa arbetslösa poliser.

Det ökade rambidraget kommer att gå till nödvändiga personella kostnader. Däremot är finansieringen av investeringar och andra utvecklingsåtgärder beroende av den tidigare ramen, om det inte går att få större anslag till de här viktiga områdena. Detta gäller också kostnaderna för höjda hyror på arbetslokaler och nya datasystem, apparater och utrustning. Polisnärheten i Helsingfors innehar en särställning som polisstation i huvudstaden med bl.a. många internationella besök och evenemang, men också riktäckande förpliktelser med betydande kostnader. Det går inte att utföra sådana specialuppdrag utan adekvata ekonomiska och personella resurser, framhåller utskottet.

Inrikesminister Anne Holmlund har tillsatt en arbetsgrupp under ledning av länspolisdirektör Mikko Paatero för att utreda det långsiktiga behovet av medel för polisarbetet. Det är viktigt att arbetsgruppen lyckas med sitt uppdrag. Behovet av polismän måste kunna påvisas trovärdigt och långsiktigt för att anslagsramen framöver ska kunna läggas fast på rätt nivå. I samma sammanhang vill utskottet påminna om fullständighets-

principen, det vill säga att alla kända utgifter ska tas in i den årliga budgeten. Följaktligen är det enligt nuvarande praxis inte tillåtet att underbudgetera ökningarna i kostnadsnivån.

Polisförvaltningen har ett flertal aktuella utvecklingsprojekt. Ett viktigt projekt gäller en samordning av de rikstäckande informationssystemen i hela landet, och än så länge har inget beslut om anslagen tagits. En övergripande reform av systemen är nödvändig för att den elektroniska kommunikationen ska kunna utvecklas. Det bör också noteras att polisdistrikten minskar från 90 distrikt till 24 enheter inom lokalförvaltningen. Syftet är att ge den lokala polisen bättre villkor för verksamheten. En förutsättning för ett acceptabelt projekt är att servicen och servicestandarderna kan tryggas i hela landet (FvUB 24/2006 rd). Det innebär samtidigt att polisstationerna, och inte bara de stora stationerna, måste få tillräckligt många polismän (FvUU 14/2007 rd).

Polisförvaltningen måste fortsatt ses över utifrån utskottets tidigare riktlinjer och den högsta operativa ledningen lyftas över till en ny polisstyrelse. Utskottet behandlar frågan mer ingående i ett annat sammanhang (FvUE 4/2008 rd).

Det är absolut nödvändigt att polisverksamheten och nivån på den kan permanentas. Verksamheten och ekonomin måste planeras långsiktigt och det kräver en smidig rammekanism. För tydlighetens skull påpekar utskottet ytterligare att personalneddragningarna i produktivetsprogrammet inte kan gälla polismän. Det låter sig inte göra ens genom att indirekt överföra arbetsuppgifterna för annan personal, till exempel tillståndsförvaltningen, på polisen.

*Gränsbevakningsväsendet.* Finland är en av de stater där EU:s yttre gränser finns. EU anser Finlands gränssäkerhet vara ett exempel på ett fungerande och effektivt system för att garantera hög standard på kontrollen av de yttre gränserna.

På senare år har anslagsramen för omkostnader blivit allt snävare. Gränsbevakningsväsendet har sett sig tvunget att skjuta nödvändiga investeringar och projekt på framtiden eller välja bort dem helt och hållet. Anslagsunderskottet

har lappats ihop med det enda tillgängliga medlet, genom att dra ner på personalen. Följaktligen har gränsbevakningsväsendet koncentrerat personalnedskärningarna i produktivetsmålet för 2006—2011 till början av perioden. Utskottet menar att det inte längre går att välja att minska personalen.

Den ursprungliga nivån i ramförslaget gick ut på att gränsbevakningsväsendet kompenseras fullt ut för de extra kostnaderna för att fastighetsförvaltningen förs över till Senatfastigheter. Det grunder sig på ett uttalande från finansutskottet som riksdagen har godkänt (FiUB 25/2007 rd). Dessutom ingick det i det ursprungliga förslaget att ramen skulle tillåta utvecklingsinsatser i enlighet med gränsbevakningsväsendets egen strategi för att förbättra produktiviteten och att gränsbevakarna skulle vara lika många som nu.

Merparten av gränsbevakningsväsendets fastighetsegendom fördes över i Senatfastigheters ägo den 1 januari 2008. Gränsbevakningsväsendet har kvar 22 procent av sin fastighetsförmögenhet, bl.a. alla sjöbevakningsstationer på öar, flygbaser och vissa mindre objekt. Det är en lösning som kom som en överraskning för gränsbevakningsväsendet.

Rambeslutet tar inte hänsyn till att anslaget för arbetslokaler höjdes med 4 miljoner euro (underhållshyra) i budgeten för 2008. Perioden 2009—2012 kommer kostnaderna att öka ytterligare med 2,3—4,8 miljoner euro om året. Det betyder att det behövs ytterligare 6,3—8,8 miljoner euro årligen för lokalerna under ramperioden. Kostnadsökningen beror på hyror för nya byggprojekt och på den årliga höjningen av kostnadsindex för underhåll av fastigheter och indexhöjningar på hyrorna. Allt som allt behöver gränsbevakningsväsendets fastighetsförvaltning 7,6 miljoner euro extra 2009, 8,7 miljoner euro för 2010, 9,6 miljoner euro för 2011 och 10,2 miljoner euro extra för 2012.

I gränsbevakningsväsendets strategi är målet för 2015 att gränsbevakningen ska ha god reaktionsförmåga och en effektivitet som motsvarar riskanalyserna. Sydöstra Finland och Finska viken ska vara de viktigaste insatsområdena. An-

dra gränsområden kommer att ha mindre resurser och det medger att en del resurser läggs in på att utveckla gränsbevakningsväsendet.

Utskottet anser att det behövs totalt 6 miljoner euro till för att förbättra gränsbevakningen och att 1—2 miljoner euro ska avsättas för varje år under perioden.

De delar av regeringsprogrammet som spelar den största rollen för gränsbevakningen är åtgärder för att göra gränstrafiken smidigare och säkrare, bygga upp ett system för nationell bevakning av den yttre gränsen och för att medverka i arbetet för att ta fram ett gemensamt gränssäkerhetssystem för EU i föränderliga förhållanden. Utskottet menar att ramanslagen inte tillåter att dessa projekt med stor relevans för gränssäkerheten genomförs fullt ut.

Sammanfattningsvis påpekar förvaltningsutskottet att ramanslagen inte ger rum för några projekt för utveckling av utrustning eller tekniska system, underhåll av fastigheterna eller nödvändiga nya byggnader. Dessutom måste gränsbevakningsväsendet annullera planerna på att bygga två sjöbevakningsstationer. Vidare måste man allvarligt fundera på att ställa in det redan beslutade projektet att bygga ut gränsövergången i Vaalimaa, bygga om kasernen i Immola och bygga en gränsövergång i Kuusamo. Om ekonomin ska kunna anpassas till ramen, krävs det fortfarande betydande personalnedskärningar, och det är enligt utskottet över huvud taget inte någon acceptabel lösning.

*Nödcentralsverket.* Riksdagen antog nyligen förvaltningsutskottets betänkande om nödcentralsreformen (FvUB 3/2008 rd — SRR 3/2007 rd). Betänkandet redogör för det samlade utvecklingsbehovet inom nödcentralsverket.

Det ingår i regeringens skyldigheter att se till att nödcentralsreformen genomförs i överensstämmelse med betänkande FvUB 3/2008 rd. Det innebär bl.a. att personalnedskärningarna i produktivhetsprogrammet inte får verkställas. Tvärtom behövs det ungefär hundra operatörer till om verket ska kunna klara av sina lagstadgade uppgifter. Det går inte att behålla personalen, ordna utbildning och erbjuda konkurrenskrafti-

ga löner med de anslag som finns i ramen. Att permanenta verksamheten och införa nya datasystem är förpliktelser som måste infrias så snart det är mänskligt sett möjligt.

#### *Migrationsförvaltningen*

Anslagen i statsbudgeten för mottagande av flyktingar och asylsökande har länge varit underdimensionerade. Mer pengar har nästan undantagslöst avsatts i tilläggsbudgetar. Också i den andra tilläggsbudgeten för 2008 föreslår inrikesministeriet 8,2 miljoner euro till för mottagande av flyktingar och asylsökande eftersom det kommit fler flyktingar, levnadskostnaderna inom social- och hälsovården har stigit och familje- och grupphemmen kostar mer. Fullständighetsprincipen kräver att varje budget har anslag till fullt belopp för utgifterna, alltså också i rambeslutet.

#### *Produktivhetsprogrammet och personalpolitiken*

Regeringen har för avsikt att fortsätta tillämpa produktivhetsprogrammet. Programgenomförandet analyserades i november 2007, då den förra regeringens beslut om åtgärder för att avskaffa 9 645 årsverken fram till 2011 preciserades och tidsramen lades fast. I rambeslutet ingår dessutom en del omprövningar och ändringar i tidsramen.

Regeringen vill också starta nya projekt för att förbättra produktiviteten. De personalreducerande effekterna infaller huvudsakligen 2012—2015. Åtgärderna ska enligt redogörelsen utmynna i att personalbehovet minskar med 4 800 årsverken.

Produktiviteten ska höjas bl.a. genom förbättringar i strukturer, verksamheter och processer. Till exempel inom ekonomi- och personalförvaltningen bygger produktivitetshöjningen framför allt på att många processer i stor utsträckning kan införa e-hantering av ärenden.

Det är en nödvändighet att regeringen satsar på att höja produktiviteten inom offentlig sektor. Utbudet på arbetskraft pekar neråt och då riskerar statsfinanserna att växa långsammare de kommande åren om vi inte samtidigt kan göra ar-

betet mer produktivt. Med en åldrande befolkning ökar efterfrågan på tjänster, men också utgifter. Därför måste den offentliga sektorn se över sina arbetsprocesser och omorganisera sina uppgifter över hela linjen. Med större produktivitet inom offentlig sektor kan man underlätta det växande problemet med att få arbetskraft och samtidigt trygga förutsättningarna för ekonomisk tillväxt.

Förvaltningsutskottet understryker att produktivitetsprojekten bör satsa på genuina insatser för att höja produktiviteten, vilket innebär att produktivitetsaspekten alltid ska inta en framträdande roll när resultaten av en uppgift eller en tjänst utvärderas. Sett i ett totalekonomiskt perspektiv förefaller produktivitetsprogrammet fortfarande i alltför hög grad likna ett matematiskt betingat sanerings- och besparingsprojekt för att skära ner personalen utan hänsyn till kostnaderna. Det är oacceptabelt, anser utskottet. Ministeriet för samordning av produktivitetsarbetet måste satsa betydligt mer på att förbättra sin egen kompetens och sina egna insatser i arbetet för att höja produktiviteten i offentlig sektor, ett nog så krävande uppdrag.

Utskottet påpekar att man inte kan utnyttja en matematisk modell för att bestämma om statliga tjänster som blir lediga ska tillsättas på nytt eller inte. En så schablonmässig inställning har ingenting med genuint produktivitetstänkande att göra. Frågan om antalet anställda måste kopplas ihop med själva arbetsuppgifterna, men också med projekt och processer som är produktivitetshöjande på riktigt. Det kan till exempel vara produktionsmetoder som ger bättre tjänster (e-tjänster, gemensamma tjänster, naturliga administrativa sammanhang, centraler för stödtjänster, strömlinjeformning av uppgifter och processer). Utifrån detta bör man sedan bedöma hur stor personal det behövs för respektive arbetsuppgifter och arbetsmängder.

Arbetslivet blir mer högkvalitativt och arbetsuppgifterna mer attraktiva, om de produktivitetshöjande åtgärderna genomförs på rätt sätt. I detta sammanhang kan det vara på sin plats att påminna om att riksdagen i samband med förvaltningsredogörelsen (SRR 2/2005 rd) antog ett

uttalande där regeringen förpliktas att se till att antalet statligt anställda i bl.a. det statsfinansiella ramförfarandet inte bedöms utifrån en matematisk modell, utan med hänsyn till de statliga arbetsuppgifterna och vinsterna med produktivitetshöjande projekt och processer (FvUB 2/2006 rd).

Utskottet understryker att personalföreningarna fullt ut måste integreras i arbetet med att förbättra produktiviteten och också i övrigt i alla personalpolitiska aktiviteter.

Ett uttalat sektoriserat förhållningssätt motverkar produktivitet, särskilt inom centralförvaltningen. Många arbetsuppgifter är förvaltningsövergripande. Det är ett faktum som måste beaktas i handlingsplaner och konkreta åtgärder för att se över förvaltningen. I produktivitetsarbetet är det dessutom viktigt att staten också på det regionala planet ser till att det finns fungerande verksamheter och tjänster.

En stor del av de statliga arbetsuppgifterna kräver hög utbildning. För att staten ska kunna locka till sig och på sikt behålla utbildad arbetskraft behövs det inte bara personalpolitiska strategier, utan också konkreta åtgärder som gör staten till en bättre, konkurrenskraftigare och attraktivare arbetsgivare.

Det är viktigt att staten satsar på bättre ledarskap och därför bygger ut utbildningsprogrammen i ledarskap för alla i chefsposition. På den punkten är förväntningarna höga nu när statsrådet ska komma med ett principbeslut om ledarskapspolicyn i statsförvaltningen (FvUE 5/2008 rd). Inom offentlig förvaltning handlar ledarskap i hög grad om att skapa och behålla förutsättningar för personalen att utföra sitt arbete.

Servicecentralen för universiteten inrättades den 1 mars 2008 och ska vara budgetfinansierad längst till och med 2010 innan den blir bolag. Som ett led i universitetsreformen har regeringen också åtagit sig att inrätta ett privaträttsligt stiftelseuniversitet, innovationsuniversitetet. Enligt redogörelsen ska alla universitet kunna utnyttja stiftelsemodellen.

Bra personalpolitik är A och O vid förändringsprocesser. När tjänsteförhållanden blir anställningsförhållanden är det viktigt att anställ-

ningsvillkoren tryggas och att personalen får behålla sina pensionsvillkor i den nya organisationen.

***Utlåtande***

Förvaltningsutskottet anför

*att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.*

Helsingfors den 18 april 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent  
medl. Thomas Blomqvist /sv  
Juha Hakola /saml  
Rakel Hiltunen /sd  
Heli Järvinen /gröna  
Oiva Kaltiokumpu /cent  
Timo Korhonen /cent  
Valto Koski /sd  
Outi Mäkelä /saml

Petri Pihlajaniemi /saml  
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf  
Lenita Toivakka /saml  
Unto Valpas /vänst  
Tuula Väättäinen /sd  
ers. Johanna Ojala-Niemelä /sd  
Veijo Puhjo /vänst  
Paula Sihto /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.

## AVVIKANDE MENING

### *Motivering*

Vi anser att förvaltningsutskottet skulle ta tagit större hänsyn till de strama utsikterna för den kommunala ekonomin de närmaste åren och de tydliga riskerna för att det lånedrivna finansläget försvåras. När statsfinanserna uppvisar ett överskott på 3 miljarder euro, hade utskottet kunnat uttala sig mer kraftfullt för en stärkning av kommunernas finansiella bas och för stöd till den kommunala underskottsekonomin. Rambeslutet räcker inte till för att bekosta det ökande behovet av kommunal service.

Som vi framhöll i vår avvikande mening till utskottets utlåtande om statsbudgeten (FvUU 15/2007 rd) är satsningarna på statsandelarna till kommunerna fortfarande otillräckliga. Oppositionen föreslog i en gemensam budgetmotion att anslaget skulle höjas med 600 miljoner euro för statsandelar till kommunernas social- och hälsovård och det borde utskottet också ha gjort. Vi kan inte acceptera att serviceavgifterna för social- och hälsovård höjs och binds vid index, särskilt i ett läge då kommunerna inte själva får dra nytta av de höjda avgifterna.

I rambeslutet föreslår regeringen ingen sådan förbättring av de finansiella andelarna till kom-

munerna som skulle sträcka sig över hela programperioden i likhet med förslagen om statsandelarna. Det är helt bakvänt, för de finansiella andelarna spelar en ännu större roll för den kommunala ekonomin än statsandelarna.

Finansieringen av specialstatsandelarna till forskning förvaltas av social- och hälsovårdsministeriet. De lider av ett underskott på 9 miljoner euro för hela ramperioden trots att den forskning som grundar sig på lagen om specialiserad sjukvård har ökat mycket både i resultat och volym på senare tid. Det kan leda till att forskningsfinansiärerna i framtiden kommer att ha större inflytande över vad det forskas och var. Staten måste trygga finansieringen för att garantera oberoende forskning. Därför föreslår vi att anslagen till specialstatsandelar för forskning inte ska skäras ner, utan i stället höjas.

### *Ståndpunkt*

Vi anser

*att förvaltningsutskottet skulle ha beaktat det som sägs ovan.*

Helsingfors den 18 april 2008

Valto Koski /sd  
Rakel Hiltunen /sd  
Johanna Ojala-Niemelä /sd  
Tuula Väättäinen /sd

Unto Valpas /vänst  
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf  
Veijo Puhjo /vänst